Utlåtande FvUU 19/2026 rd– RP 105/2026 rd

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och till lagar som har samband med den

Till ekonomiutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och till lagar som har samband med den (RP 105/2026 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för utlåtande till ekonomiutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- lagstiftningsråd, enhetschef Elina Rantakokko, finansministeriet
- polisinspektör Juha Tuovinen, inrikesministeriet
- överinspektör Niina Nieminen, dataombudsmannens byrå
- överinspektör Ida-Ellen Kaski, centralkriminalpolisen
- ledande expert Mika Linna, Finanssiala ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- justitieministeriet
- Polisstyrelsen
- skyddspolisen
- Tullen
- Skatteförvaltningen
- Veikkaus Ab
- Finlands näringsliv rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och att den anknytande lagstiftningen ändras. Genom propositionen genomförs nationellt Europeiska unionens nya regelverk för förhindrande av penningtvätt och finansiering

av terrorism, som omfattar penningtvättsförordningen[1], det sjätte penningtvättsdirektivet[2] samt förordningen om Europeiska unionens myndighet för bekämpning av penningtvätt (Amla)[3]. Reformen syftar till att förenhetliga och effektivisera bekämpningen av penningtvätt, finansiering av terrorism och anknytande brottslighet, förbättra myndigheternas och de ansvariga enheternas verksamhetsförutsättningar, öka stabiliteten i samhället och skydda det finansiella systemet mot missbruk.

Förvaltningsutskottet anser att de här målen är viktiga. Bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism är en central del av verksamheten mot allvarlig och organiserad brottslighet, grå ekonomi och annan ekonomisk brottslighet. Förvaltningsutskottet understryker dessutom vikten av ett fungerande informationsutbyte mellan myndigheter och andra aktörer, en effektiv brottsutredning och återtagande av vinning av brott som ett led i bekämpningen av penningtvätt och annan allvarlig ekonomisk brottslighet. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men fäster ekonomiutskottets uppmärksamhet vid de synpunkter som redovisas nedan.

Skadeförsäkringsverksamhet

I propositionen lämnas skadeförsäkringsbolagen utanför rapporteringsskyldigheten, eftersom de inte omfattas av den nya penningtvättsförordningens tillämpningsområde. I yttranden till förvaltningsutskottet framhålls det att skadeförsäkringsverksamheten är förknippad med betydande penningflöden, försäkringsbar egendom och ersättningsbetalningar. Dessutom har försäkringsbolagen tillgång till uppgifter om kundernas egendom och affärsverksamhet, deras ägarförhållanden och bestämmande inflytande samt skadefall. De uppgifter som beskrivs ovan kompletterar därtill de uppgifter som bankerna, andra ansvariga enheter och myndigheterna har tillgång till. Försäkringsbolagen gör dessutom ett betydande antal riskbaserade rapporter om tvivelaktig affärsverksamhet till centralen för utredning av penningtvätt.

Förvaltningsutskottet anser dock att de problem som lyftes fram vid utfrågningen delvis gäller försäkringsbedrägerier och informationsutbyte och att de inte nödvändigtvis kan lösas genom att utvidga tillämpningsområdet för lagstiftningen om penningtvätt. Utskottet anser att ett fungerande informationsutbyte mellan myndigheter och andra aktörer är viktigt. Enligt utskottet bör försäkringsbolagens möjlighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter till myndigheterna tryggas genom lag. Bestämmelserna om utlämnande av uppgifter bör vara tillräckligt tydliga och heltäckande för att försäkringsbolagen i praktiken utan rättslig osäkerhet ska kunna lämna ut uppgifter som är relevanta för brottsbekämpningen. Samtidigt bör det säkerställas att myndigheterna har faktiska möjligheter att utnyttja de uppgifter som de tar emot. Förvaltningsutskottet föreslår att ekonomiutskottet bedömer om regleringen till dessa delar behöver preciseras.

---

1 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1624 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

2 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1640 om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om ändring och upphävande av direktiv (EU) 2015/849.

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1620 om inrättande av myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 1095/2010.

Sekretessbelagda uppgifter

Utskottet fäster uppmärksamhet vid de synpunkter på rätten att få och lämna ut sekretessbelagda uppgifter som grundlagsutskottet tar upp i sitt utlåtande till ekonomiutskottet (GrUU 55/2026 rd). I utlåtandet lyfter grundlagsutskottet särskilt fram 3 § 9 mom. i lagförslag 2.

Utöver det som anförs ovan påpekar förvaltningsutskottet att propositionen innehåller flera andra bestämmelser om rätten att få eller lämna ut sekretessbelagda uppgifter som inte har utformats i enlighet med grundlagsutskottets vedertagna utlåtandepraxis, som framgår av utskottets utlåtande. Bestämmelsernas förhållande till grundlagsutskottets vedertagna utlåtandepraxis har inte heller bedömts i propositionens motivering till lagstiftningsordningen. Sådana bestämmelser är bland annat 11 § 1 och 2 mom. samt 17, 38, 39 och 41 § i lagförslag 1 och 2 b § i lagförslag 2.

Förvaltningsutskottet betonar dessutom att utbyte av sekretessbelagda uppgifter mellan myndigheter bör grunda sig på bestämmelser i lag eller på ett fördrag. I 40 § och 49 § 1 mom. i lagförslag 1 finns bestämmelser som enligt uppgifter till förvaltningsutskottet kan tolkas som internationella förvaltningsavtal. Om avtalen inte är fördrag som kan jämställas med bestämmelser i lag, behöver rätten att lämna ut sekretessbelagda myndighetsuppgifter beaktas genom att föreskriva om den i lag.

Artikel 75 i penningtvättsförordningen möjliggör informationsutbyte mellan ansvariga enheter inom ramen för sådana partnerskap för informationsutbyte som avses i artikeln. Utskottet fäster ekonomiutskottets uppmärksamhet vid att den EU-reglering som möjliggör informationsutbyte mellan ansvariga enheter inte som sådan undanröjer de begränsningar som följer av de nationella sekretessbestämmelserna (t.ex. bankhemlighet enligt 15 kap. 14 § i kreditinstitutslagen (610/2014) eller försäkringssekretess enligt 30 kap. 1 § i försäkringsbolagslagen (521/2008). Även till denna del behöver bestämmelsernas tydlighet bedömas och likaså om dessa nationella sekretessbestämmelser som går längre än EU-regleringen är ändamålsenliga.

Administrativa påföljder

Förvaltningsutskottet fäster uppmärksamhet vid de påföljdsavgifter som kan påföras offentliga rättsbiträden. Med stöd av 8 kap. 62—65 § i lagförslag 1 kan advokater och rapporteringsskyldiga som tillhandahåller andra juridiska tjänster påföras en administrativ påföljdsavgift. Det innebär i princip att en påföljdsavgift också kan påföras ett offentligt rättsbiträde.

Förvaltningsutskottet påpekar att grundlagsutskottet har lämnat två utlåtanden som är av betydelse i ärendet (GrUU 32/2026 rd och GrUU 40/2026 rd). Grundlagsutskottet har ansett att myndigheterna bör lämnas utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna om administrativa påföljdsavgifter, om EU-rättsaktens nationella handlingsutrymme tillåter det. Förvaltningsutskottet anser att det är viktigt att bedöma handlingsutrymmet också i samband med de bestämmelser som nu föreslås, trots att grundlagsutskottet inte uttryckligen tar ställning till frågan i sitt utlåtande om den proposition som nu behandlas. Förvaltningsutskottet föreslår att ekonomiutskottet bedömer om myndigheterna bör lämnas utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna om påföljdsavgifter.

Skyldigheter att föra statistik

Enligt uppgifter till förvaltningsutskottet behöver de föreslagna bestämmelserna om statistikföring bedömas ytterligare. Den skyldighet som föreslås i propositionen är mer omfattande än enligt de gällande bestämmelserna, och dess konsekvenser för myndigheternas verksamhet, informationssystem och kostnader har inte bedömts till alla delar.

Förvaltningsutskottet fäster uppmärksamhet vid att artikel 9 i det sjätte penningtvättsdirektivet inte förefaller innehålla någon direkt skyldighet för medlemsstaterna att lagstifta. Utskottet konstaterar att statistikföringsskyldigheterna delvis verkar vara desamma som till exempel i artikel 28 i det så kallade förverkandedirektivet [4]. I propositionen om genomförande av förverkandedirektivet (RP 137/2026 rd) bedöms det att direktivets artikel om skyldighet att föra statistik inte förutsätter att lagstiftningen ändras. I stället ska Finland säkerställa att uppgifterna finns tillgängliga och myndigheterna se till att de samlas in (s. 68—70). Förvaltningsutskottet föreslår att ekonomiutskottet ytterligare bedömer om direktivets statistikföringsskyldigheter kan fullgöras inom ramen för nuvarande praxis för statistikföring och statistiklagen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottet föreslår

att ekonomiutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 7.10.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
medlem Alviina Alametsä gröna
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Anna Kontula vänst
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd
medlem Paula Werning sd
medlem Ben Zyskowicz saml
ersättare Sanna Antikainen saf.

4 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1260 om återvinning av tillgångar och förverkande.

Sekreterare var

plenarråd Sanna Helopuro.